Dziennik Urzędowy
Unii Europejskiej

PL
Seria C

C/2025/3473

16.7.2025

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów w związku z kolejnymi WRF
Art. 46 ust. 3 lit. b)

(C/2025/3473)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR)

Długoterminowy budżet UE na rozdrożu

1. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji Europejskiej dotyczący bardziej ukierunkowanego, opartego w większym stopniu na polityce, prostszego i bardziej elastycznego budżetu o większym wpływie, o czym mowa w komunikacie pt. „Droga ku następnym wieloletnim ramom finansowym", a także rozpoczęcie ogólnounijnych konsultacji publicznych.

2. Zwraca uwagę, że w wielu ostatnich sprawozdaniach (Letta, Draghi, Niinistö) podkreślono, że UE cierpi z powodu **ogromnej luki inwestycyjnej utrudniającej realizację coraz większych ambicji**, od odporności cywilnej i klimatycznej, bezpieczeństwa, obrony i gotowości wojskowej po potrzebę przywrócenia konkurencyjności oraz realizacji celów ekologicznych i cyfrowych. Podkreśla, że regiony i miasta dostrzegają kluczową rolę, jaką odgrywają w realizacji celów politycznych konkurencyjnej UE.

3. Stwierdza stanowczo, że nowe priorytety muszą oznaczać nowe finansowanie, wziąwszy pod uwagę, że potrzeby polityki spójności finansowane z obecnych programów europejskich wciąż istnieją i powinny być priorytetem. Dlatego też pilnie wzywa **UE, by zapewniła sobie wystarczające środki finansowe** pozwalające osiągnąć niezwykle ważne nowe cele w trudnym kontekście geopolitycznym, bez narażania na szwank długotrwałych priorytetów i celów traktatowych.

4. Uważa, że budżet UE powinien być w coraz większym stopniu finansowany z **nowych źródeł finansowania określonych w harmonogramie wprowadzania zasobów własnych** [1]. Wzywa Radę do osiągnięcia bezzwłocznie porozumienia w sprawie pakietu wniosków przedstawionych przez Komisję.

5. Wzywa do podjęcia nadzwyczajnego dodatkowego wysiłku w celu dostosowania wydatków publicznych w UE. Europejczycy muszą wyraźnie dostrzegać, że ich zasoby są zarządzane z najwyższą skutecznością, a instytucje UE są oszczędne i wydajne. Dlatego też, zanim zacznie się otwarcie mówić o nowych dodatkowych zasobach w celu zwiększenia przychodów, należy pokazać, że instytucje są oszczędne.

WRF na okres po 2027 r. przygotowane wspólnie z władzami lokalnymi i regionalnymi jako partnerami strategicznymi

6. Podkreśla, że WRF na okres po 2027 r. muszą odzwierciedlać zasadę **aktywnej pomocniczości i uwzględniać lepsze stanowienie prawa**. Uważa, że może to być wyraz **nowej kultury zaufania**, w której władze lokalne i regionalne są postrzegane jako wiarygodni i nieodzowni partnerzy w realizacji strategicznego programu UE ze względu na ich unikalne zrozumienie lokalnych potrzeb inwestycyjnych.

7. Sprzeciwia się zatem wszelkim bezpośrednim lub pośrednim próbom centralizacji w ramach polityki spójności i jest gotów zbadać wszelkie środki prawne, zwłaszcza w oparciu o Protokół nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności oraz art. 263 TFUE, aby zablokować wszelkie próby tego rodzaju. Opowiada się za ustanowieniem większej liczby gwarancji prawnych w ramach na okres po 2027 r., aby zapewnić większą decentralizację i kompleksowe zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w procesy decyzyjne. Popiera więc publiczne zobowiązanie Komisji, zgodnie z którym priorytety UE muszą być określane i realizowane wspólnie z państwami członkowskimi i regionami kształtującymi inwestycje w terenie. W szczególności ten jednolity plan krajowy musi być negocjowany między Komisją, państwem członkowskim i regionem. Doświadczenia związane z Instrumentem na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności pokazują, że centralne planowanie wzmacnia sztywność projektu, wyznacza cele poza potrzebami regionalnymi i uniemożliwia przenoszenie zasobów z linii budżetowych, na które nie ma popytu, na działania, które są realizowane z powodzeniem.

[1] Porozumienie międzyinstytucjonalne między Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami oraz w sprawie nowych zasobów własnych, w tym również harmonogramu wprowadzania nowych zasobów własnych Porozumienie Międzyinstytucjonalne z dnia 16 grudnia 2020 r. między Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami oraz w sprawie nowych zasobów własnych, w tym również harmonogramu wprowadzania nowych zasobów własnych (Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 28).

8. Zaznacza, że **pełne i odpowiednie egzekwowanie zasady partnerstwa** wiąże się z jednoczesnym wdrażaniem w trzech wymiarach: horyzontalnym (z udziałem wszystkich odpowiednich partnerów danego programu, w tym społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społeczno-gospodarczych), wertykalnym (poprzez rzeczywiste wielopoziomowe sprawowanie rządów zapewniające aktywne zaangażowanie wszystkich szczebli sprawowania rządów, w szczególności władz lokalnych i regionalnych) i terytorialnym (dzięki spójnej koordynacji i synergiom między wszystkimi programami UE realizowanymi na tym samym obszarze geograficznym, unikając hermetycznego myślenia i wzmacniając zintegrowany rozwój terytorialny).

9. Wyraża zaniepokojenie, że poleganie na narzędziu koordynacji konkurencyjności lub procesie europejskiego semestru jako **mechanizmach sterujących w celu powiązania priorytetów UE z budżetem UE** mogłoby prowadzić do dalszej centralizacji i marginalizowania władz szczebla niższego niż krajowy, podważając odpowiedzialność lokalną, a tym samym jakość wdrażania. Ponawia swój apel zawarty w poprzednich opiniach o opracowanie kodeksu postępowania dotyczącego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w kontekście europejskiego semestru. Europejski semestr powinien stać się bardziej przejrzysty, inkluzywny i demokratyczny poprzez zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych.

10. Potwierdza swoje stanowisko, że **pakt partnerstwa europejskiego** określony we wcześniejszych opiniach KR-u ([2]) powinien być wiążącym i strategicznym narzędziem zapewniającym skuteczne stosowanie zasady partnerstwa i tworzenie synergii między polityką UE a działaniami finansowymi UE.

11. Zwraca się do **Komisji o wyraźne uznanie specyfiki władz lokalnych i regionalnych**, które są czymś więcej niż zainteresowanymi stronami lub beneficjentami funduszy UE, a także o wzmocnienie w przyszłych WRF europejskiej współpracy terytorialnej jako priorytetu i kwintesencji europejskiej wartości dodanej ([3]), ponieważ w przeciwnym razie ich zdolność do skutecznego przyczyniania się do osiągnięcia celów UE będzie ograniczona. Zwłaszcza regionom znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji geograficznej i gospodarczej oraz przeżywającym recesję demograficzną bardzo często brakuje zasobów lub zdolności administracyjnych do realizacji tych celów.

12. Uważa, że właściwe władze lokalne i regionalne muszą zostać wyraźnie uznane w rozporządzeniu finansowym i systematycznie zaangażowane w programowanie, wdrażanie i monitorowanie wszystkich funduszy UE o wymiarze terytorialnym, w tym funduszy objętych zarządzaniem bezpośrednim ([4]).

13. Podkreśla, że podstawową kwestią **pozostają koncepcja i mechanizmy realizacji różnych wieloletnich programów finansowych zawartych w WRF**. Utrzymuje, że liczba programów w ramach wszystkich form zarządzania nie powinna być sztucznie z góry określona, lecz raczej dostosowywana zgodnie z odpowiednim kontekstem politycznym i optymalnym poziomem terytorialnym, bez mnożenia programów i inicjatyw budżetowych.

14. Zgadza się z **potrzebą konsolidacji programów, o ile skutecznie** ograniczy to nakładanie się działań i przyczyni się do rzeczywistego uproszczenia, w tym w odniesieniu do wymogów sprawozdawczych, w oparciu o potrzeby i możliwości beneficjentów.

15. Uważa, że kolejne WRF powinny jeszcze bardziej ułatwiać **łączenie, koordynację i komplementarność programów wieloletnich oraz synergie między regionalnymi, krajowymi i unijnymi strategiami politycznymi i źródłami finansowania**, aby zwiększyć ogólny wpływ i spójność wsparcia finansowego UE.

16. Podkreśla, że WRF nie mogą wspierać projektów ani środków, które są sprzeczne z celami klimatycznymi i środowiskowymi Unii lub jej długoterminowymi celami politycznymi, takimi jak neutralność klimatyczna do 2050 r., i apeluje o solidne zabezpieczenia w celu zapewnienia spójności wszystkich instrumentów finansowania.

([2]) Opinia COTER-VII/030„Przyszłość polityki spójności po 2027 r.";sprawozdawcy: Emil Boc (RO/EPL) i Vasco Alves Cordeiro (PT/PES); przyjęta 29 listopada 2023 r. (Dz.U. C, C/2024/1041, 9.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1041/oj) oraz opinia COTER-VII/41 „Budżet UE i polityka ukierunkowana na konkretny obszar: propozycje dotyczące nowych mechanizmów projektowania i realizacji w kontekście WRF na okres po 2027 r."; sprawozdawczyni: Marie-Antoinette Maupertuis (FR/EA). przyjęta na sesji plenarnej 19 listopada 2024 r. (Dz.U. C, C/2025/279, 24.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj).

([3]) Zob. punkt 52 opinii COTER-VII/40 (Dz.U. C, C/2025/285, 24.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/285/oj).

([4]) Opinia COTER-VII/041, „Budżet UE i polityka ukierunkowana na konkretny obszar: propozycje dotyczące nowych mechanizmów projektowania i realizacji w kontekście WRF na okres po 2027 r.". sprawozdawczyni: Marie-Antoinette Maupertuis (FR/EA); przyjęta na sesji plenarnej 19 listopada 2024 r. (Dz.U. C, C/2025/279, 24.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj).

17. Jest przekonany, że harmonizacja przepisów dotyczących funduszy **w obrębie jednolitych ram, niezależnie od liczby funduszy, może być korzystna – pod warunkiem że nie zaszkodzi wielopoziomowemu zarządzaniu przyszłą polityką spójności**.

18. Zwraca uwagę, że **wdrożenie podejścia bardziej dopracowanego i zorientowanego na wyniki w następnych WRF** wymaga rzetelnego podejmowania decyzji politycznych, opartego na dowodach i oczekiwanych wynikach, wspieranego przez lepsze gromadzenie, analizę i ocenę danych na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym, aby zapewnić odzwierciedlenie różnorodności terytorialnej w celach inwestycyjnych i wskaźnikach oceny. Wymaga też włączenia do programowania prognoz strategicznych i promowania innowacji ukierunkowanych na konkretny obszar. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne nie mogą być pociągane do odpowiedzialności za nieosiągnięcie celów krajowych, zwłaszcza gdy nie mają niezbędnych kompetencji, zasobów lub uprawnień decyzyjnych, aby wpływać na wyniki.

19. Ostrzega przed obraniem za główny cel **przyspieszenia finansowego wykonania budżetu UE**. Ubolewa nad gwałtownym wzrostem odsetka wieloletnich programów finansowych zarządzanych centralnie bez uwzględnienia perspektywy terytorialnej w WRF na lata 2021–2027. Podkreśla, że w chwili zakończenia okresów programowania nie ma istotnych różnic w wykonaniu budżetu między funduszami objętymi zarządzaniem dzielonym a funduszami w ramach zarządzania bezpośredniego, mimo że w przypadku funduszy objętych zarządzaniem dzielonym przewidziano inny harmonogram wykonania budżetu.

20. Uważa, że w następnych WRF należy ocenić i określić odpowiednie **środki i zachęty w celu przyciągnięcia kapitału prywatnego, rozwijania partnerstw publiczno-prywatnych oraz zachęcania do współpracy między sektorem publicznym i prywatnym w celu wykorzystania finansowania UE do osiągnięcia celów politycznych**. Wzywa Komisję do przedstawienia wyczerpującej oceny różnych rodzajów dotychczas wdrożonych mechanizmów łączenia, ze szczególnym uwzględnieniem ich dostępności i wpływu na wszystkie rodzaje władz lokalnych i regionalnych.

Nowe WRF oparte na przekrojowych zasadach uwzględniających miejscowe uwarunkowania

21. Z zadowoleniem przyjmuje **wprowadzenie zasad przekrojowych dotyczących wszystkich funduszy** w obecnych WRF na lata 2021–2027 (klimat, różnorodność biologiczna, płeć, cele zrównoważonego rozwoju), ale uważa, że można jeszcze udoskonalić pomiar wpływu tych zasad na różne obszary geograficzne. Wzywa do utrzymania zasady „nie czyń poważnych szkód" oraz do wprowadzenia jasnych środków w celu wykrywania praktyk pseudoekologicznych działań i zapobiegania im przy wdrażaniu unijnych programów finansowania.

22. Przypomina, że zgodnie z art. 3 TUE „spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna" jest podstawowym celem UE. Podkreśla, że chociaż Komisja włączyła do debaty publicznej zasadę **„nie szkodzić spójności"**, jak dotąd nie wprowadziła jej w życie. Wzywa Komisję do systematycznego wykorzystywania ocen oddziaływania terytorialnego i weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich oraz powszechnego uwzględniania zasad przekrojowych – na przykład związanych z płcią i niedyskryminacją – przy opracowywaniu i wdrażaniu wieloletnich programów finansowania na okres po 2027 r.

23. Popiera pogląd Komisji, że nie należy przeznaczać ani jednego euro na działania, w których **zasady praworządności lub ochrony interesów finansowych UE** nie są chronione. Nalega na ścisłe wdrożenie rozporządzenia dotyczącego warunkowości w zakresie praworządności [rozporządzenie (UE, Euratom) 2020/2092 ([5])], a w szczególności przepisów jego art. 5 ust. 2, które zobowiązują organa państw członkowskich do dalszego wdrażania programów, których dotyczy zawieszenie finansowania UE, z myślą o ochronie beneficjentów końcowych na szczeblu regionalnym i lokalnym. W związku z tym podkreśla, że ochrona zasad praworządności i zabezpieczanie interesów finansowych UE są w rzeczywistości dwiema stronami tego samego medalu: im wyższe standardy demokratyczne w państwach członkowskich, tym większe gwarancje, że interesy finansowe UE będą chronione.

Sprawne funkcjonowanie WRF na okres po 2027 r.

24. Podziela ogólną ocenę Komisji, że **budżet UE musi być bardziej elastyczny, aby szybciej reagować** na nieprzewidziane wydarzenia i zmieniające się priorytety polityczne. Podkreśla jednak, że większa elastyczność musi iść w parze z przejrzystością, rozliczalnością i zaangażowaniem władz lokalnych i regionalnych na wczesnym etapie, w trosce o to, by działania uwzględniały równowagę terytorialną.

([5]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii (Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1).

25. Zgadza się, że należy dokonać przeglądu obecnych wewnętrznych mechanizmów elastyczności zarówno na poziomie samego rozporządzenia w sprawie WRF, jak i (w stosownych przypadkach) na poziomie każdego programu wieloletniego.

26. Proponuje zatem, aby od samego początku włączyć do rozporządzenia w sprawie WRF **znacznie większy fundusz kryzysowy i zwiększony pakiet ogólnej rezerwy na rzecz elastyczności**, aby reagować na nieprzewidziane wstrząsy i pojawiające się wyzwania. Podkreśla w tym kontekście, że polityka spójności musi nadal skupiać się na długoterminowych celach rozwojowych i nie może być wykorzystywana jako instrument zarządzania kryzysowego.

27. Podkreśla, że reakcja na nieprzewidziane kryzysy i nowe wyzwania nie może polegać na sięganiu po środki w ramach **istniejących polityk i funduszy, dotyczących np. spójności i rolnictwa jako zmiennych dostosowawczych, jak ma to miejsce obecnie**, gdyż utrudnia to osiągnięcie celów traktatowych i stabilności regulacyjnej ze szkodą dla instytucji zarządzających i beneficjentów.

28. Zgadza się, że z uwagi na kontekst geopolityczny istnieje potrzeba znalezienia nowej równowagi **między elastycznością a stabilnością w WRF**. Jest otwarty na innowacyjne rozwiązania, o ile zachowane zostaną programy wspierające długoterminowe inwestycje i cele, które nie będą podlegać powtarzającym się zmianom legislacyjnym i zmianie przeznaczenia.

Wspólne budowanie zrównoważonej przyszłości: spójność na rzecz Europy konkurencyjnej i sprzyjającej włączeniu społecznemu ([6])

29. Apeluje, aby **polityka spójności pozostała podstawowym filarem unijnego modelu wzrostu** i podstawą długoterminowej, zdecentralizowanej polityki inwestycyjnej dla wszystkich regionów w WRF na okres po 2027 r., z większą alokacją finansową w ujęciu realnym niż w obecnych WRF. Podkreśla, że priorytety KR-u są zawsze dostosowane do ogólnych priorytetów UE. Ponawia swoje wcześniejsze zalecenia dotyczące kompleksowej reformy polityki spójności w celu wzmocnienia jej przyszłościowej roli bez kwestionowania jej podstawowych zasad. Zaznacza, że realizacja polityki spójności już teraz podlega bardzo wyrafinowanym ramom wykonania, i uważa, że podejście oparte na wynikach, z myślą o innowacjach społecznych i zrównoważonym postępie, można jeszcze bardziej wzmocnić, aby uczynić tę politykę jeszcze bardziej adekwatną, wydajną i skuteczną, łącząc jej wymiar terytorialny z większym naciskiem na wyniki ([7]).

30. Podkreśla, że inne główne podmioty globalne przyjęły niedawno **szeroko zakrojone strategie polityczne ukierunkowane na konkretny obszar w celu wzmocnienia przemysłu**. Uważa, że Komisja powinna opierać się na niedawnych inicjatywach OECD, takich jak „Polityki ukierunkowane na konkretny obszar z myślą o przyszłości" oraz zalecenie Rady OECD w sprawie skutecznych inwestycji publicznych na wszystkich szczeblach sprawowania rządów ([8]), aby opracować wytyczne UE dotyczące inwestycji publicznych na wszystkich poziomach sprawowania rządów, zapewnić skuteczną decentralizację i sporządzić wytyczne dotyczące skutecznego finansowania ukierunkowanego na konkretny obszar i dostosowanego do przyszłych wyzwań.

31. Uważa, że konieczne jest skoncentrowanie WRF i instrumentów finansowania wspólnej polityki na tych obszarach, w których można stworzyć wysoką europejską wartość dodaną. Podkreśla w tym kontekście, że programy współpracy transgranicznej, ponadnarodowej i międzyregionalnej mają szczególne znaczenie dla tworzenia europejskiej wartości dodanej.

32. Podkreśla potrzebę wzmożenia wysiłków na rzecz **rozwoju ekosystemów badań i innowacji ukierunkowanych na konkretny obszar**, aby wesprzeć eliminowanie dysproporcji w sferze innowacji i zlikwidować przepaść innowacyjną zarówno w Europie, jak i między UE a USA, a także w odniesieniu do Chin i innych szybko rozwijających się regionów. Podkreśla potrzebę zróżnicowanego podejścia opartego na potrzebach każdego regionu, przy wsparciu doskonałości i wsparciu strukturalnym. Wskazuje, jak ważne jest utrzymanie sprawdzonej procedury konkurencyjnej opartej na zasadzie doskonałości w unijnym finansowaniu badań. Zaznacza, że w ramach długoterminowego budżetu UE należy inwestować w inteligentne programy mające na celu wspieranie tworzenia dobrze prosperujących gospodarek lokalnych i regionalnych w oparciu o międzyregionalne przemysłowe łańcuchy wartości i wzmocnione regionalne ekosystemy innowacji. W związku z tym zwraca uwagę, że strategie inteligentnej specjalizacji (S3/S4) są potężnym czynnikiem doskonałości dla regionalnych i lokalnych ekosystemów innowacji oraz że strategiczne programowanie wsparcia badań naukowych i innowacji w Europie musi zapewniać skuteczniejsze powiązania z tymi strategiami. Zwraca uwagę na potrzebę ukierunkowanego wsparcia, aby zapewnić zwiększenie skali rynku i wykorzystanie kluczowych technologii prorozwojowych, takich jak czyste technologie i innowacyjne materiały w gospodarce o obiegu zamkniętym.

([6]) Sprawozdanie grupy wysokiego szczebla ds. przyszłości polityki spójności, https://op.europa.eu/pl/publication-detail/-/publication/c6e97287-cee3-11ee-b9d9-01aa75ed71a1.

([7]) Opinia COTER-VII/40, „Odnowiona polityka spójności po 2027 r., która nikogo nie pozostawia w tyle", współsprawozdawcy: Emil Boc (RO/EPL) i Vasco Alves Cordeiro (PT/PES),przyjęta 20 listopada 2024 r.

([8]) https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0402.

33. Przypomina o ciągłej potrzebie silnych i ambitnych instrumentów UE, w tym Społecznego Funduszu Klimatycznego, LIFE i programów pomocy przedakcesyjnej w ramach przyszłościowych WRF, aby dalej dążyć do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r., a jednocześnie dopilnować, by wszyscy obywatele, przedsiębiorstwa i terytoria otrzymali odpowiednią pomoc w toku transformacji.

34. Ponadto podkreśla kluczową rolę badań naukowych i innowacji w zwiększaniu konkurencyjności Europy, o czym świadczą już od czterech dziesięcioleci programy ramowe (PR) w zakresie badań naukowych i innowacji. **Apeluje o odrębny program 10PR ze zwiększonym budżetem i wsparciem dla ekosystemów regionalnych** i priorytetowe traktowanie ukończenia europejskiej przestrzeni badawczej (EPB) poprzez dalszy rozwój centrów EPB, swobodny przepływ naukowców oraz zorganizowane zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w zarządzanie EPB, zwłaszcza za pośrednictwem forum EPB. Opowiada się za promowaniem innowacji i współpracy transgranicznej, przy poszanowaniu zasady inteligentnej specjalizacji (S3) i jej synergii z innymi funduszami UE.

35. Popiera wezwanie Parlamentu Europejskiego ([9]) do znacznej poprawy projektowania i wdrażania misji UE, takich jak misja w zakresie neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast. Podkreśla, że obecne podejście nie koncentruje się w wystarczającym stopniu na wspieraniu przełomowych i oddolnych pomysłów w zakresie badań naukowych i innowacji oraz że misje UE muszą zostać przeorientowane, aby pobudzać kreatywność, eksperymenty i nowatorskie badania, które bezpośrednio dotyczą pilnych wyzwań społecznych. Podkreśla, że kluczowe znaczenie dla powodzenia misji UE ma aktywne zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych, biorąc pod uwagę rolę tych władz we wdrażaniu rozwiązań ukierunkowanych na konkretny obszar i angażowaniu lokalnych zainteresowanych stron. Zwraca uwagę na potrzebę skupienia się na praktycznych i wymiernych wynikach, ponieważ inicjatywy te mogą napędzać transformację systemową, a jednocześnie wzmacniać globalną konkurencyjność UE.

36. Co się tyczy utworzenia Europejskiego Funduszu Konkurencyjności jako istotnego elementu następnego budżetu UE, apeluje, by w opracowywanie tego funduszu i zarządzanie nim włączono regiony, zważywszy, że władze regionalne są autentycznymi pośrednikami projektów i mają wielką zdolność pobudzania przedsięwzięć i generowania wartości dodanej.

37. Zauważa, że wszystkie obszary w UE znajdują się w trakcie **potrójnej transformacji** (ekologicznej, cyfrowej i demograficznej). Uważa, że kolejne WRF muszą opierać się na **zintegrowanej i całościowej strategii sprawiedliwej transformacji** dostosowanej do potrzeb i szczególnych warunków każdego obszaru oraz wyposażonej w wystarczające środki finansowe. Zwraca uwagę na asymetryczny wpływ tych przemian na szczeblu niższym niż krajowy i apeluje o dostosowane do potrzeb i dodatkowe wsparcie, zwłaszcza w regionach i miastach zależnych od przemysłu energochłonnego, jak np. sektora motoryzacyjnego, i w innych regionach borykających się z poważnymi wyzwaniami związanymi z transformacją. Podkreśla potrzebę zapewnienia władzom lokalnym i regionalnym odpowiednich zasobów na wdrażanie w terenie.

38. Jest przekonany, że budżet UE może przynieść wartość dodaną w postaci wykorzystania pełnego potencjału biznesowego i korzyści dla rynku pracy wynikających z czystej transformacji poprzez zajęcie się **takimi kwestiami jak rozwój umiejętności (ukierunkowane przekwalifikowanie i podnoszenie kwalifikacji), uczenie się przez całe życie i wysokiej jakości miejsca pracy**. Podkreśla, że liczne regiony UE borykają się z **wyzwaniami demograficznymi**, takimi jak starzenie się pracowników, drenaż mózgów i spadek liczby ludności. W związku z tym popiera propozycję dotyczącą **„swobody pozostania”** zawartą w sprawozdaniu Letty, aby pobudzić zwiększone inwestycje w usługi publiczne w celu wspierania dobrobytu wszystkich obywateli. Zwraca również uwagę na nieodzowność solidnych programów współpracy transgranicznej dla rozwiązania tych problemów w regionach przygranicznych.

39. Zwraca się do Komisji Europejskiej o uznanie niedociągnięć w planach krajowych w ramach **wspólnej polityki rolnej (WPR)**, które doprowadziły do mniejszego ukierunkowania regionalnego, mniejszej zdolności przystosowania się do różnic terytorialnych i mniejszej elastyczności w reagowaniu na nieprzewidziane kryzysy i wydarzenia. Zdecydowanie opowiada się za zdecentralizowaną i zrównoważoną WPR po 2027 r., która byłaby ukierunkowana na rolników, opierała się na regionalnych strategiach na rzecz bezpieczeństwa żywnościowego i rozwoju obszarów wiejskich i obejmowała skuteczną warunkowość ekologiczną i społeczną, a jednocześnie umożliwiała wszystkim producentom otrzymywanie godziwego wynagrodzenia za pracę. Wzywa do utrzymania związku między pierwszym a drugim filarem WPR w celu zachowania ogólnej spójności.

40. Potwierdza, że zasady wielopoziomowego sprawowania rządów i partnerstwa powinny być również przestrzegane w działaniach związanych z **azylem, migracją, integracją i bezpieczeństwem wewnętrznym**. Uważa, że należy zwiększyć środki na bezpieczeństwo granic zewnętrznych i regionów przygranicznych UE, i wzywa do zwiększenia roli władz lokalnych i regionalnych w **Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (FAMI)**, który powinien być zaprojektowany w taki sposób, aby sprostać wyzwaniom związanym z migracją i wspierać integrację obywateli państw trzecich poprzez

([9]) Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 marca 2025 r. w sprawie oceny realizacji programu „Horyzont Europa” w świetle jego oceny śródokresowej i zaleceń dotyczących 10. programu ramowego w zakresie badań naukowych (2024/2109 (INI)).

skuteczne wysiłki dostosowane do lokalnych potrzeb, w tym w razie potrzeby reagowanie kryzysowe. Domaga się konsultacji z władzami lokalnymi i regionalnymi przy ustalaniu priorytetów i działań w ramach instrumentu tematycznego, zwłaszcza tych, którymi zarządza Komisja Europejska, przewidujących wsparcie dla władz lokalnych i regionalnych w integracji obywateli państw trzecich.

41. Podkreśla ogromne znaczenie pomocy finansowej UE dla **władz lokalnych i regionalnych w krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących** mającej na celu poprawę ich zdolności administracyjnych oraz, bardziej ogólnie, znaczenie instrumentów wspierających **współpracę zdecentralizowaną** w ramach działań zewnętrznych UE.

42. Wnosi, aby polityka spójności, jako integralna część WRF, była silnie zakorzeniona w ukierunkowanym terytorialnie podejściu opartym na wielopoziomowym sprawowaniu rządów – podejściu umocowanym w zasadach zarządzania dzielonego i partnerstwa. O ile popieramy wysiłki Komisji, by zwiększyć zaangażowanie regionalne poprzez krajowe i regionalne plany partnerstwa, o tyle musimy też wyciągnąć wnioski z niedociągnięć innych niedawnych instrumentów – takich jak Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności czy pobrexitowa rezerwa dostosowawcza – w których przypadku władze regionalne zostały w znacznej mierze wykluczone. Zagwarantowanie udziału regionów jest niezbędne, by zwiększyć poczucie współodpowiedzialności, skuteczność i oddziaływanie terytorialne.

Budowanie sojuszy z instytucjami o podobnych poglądach i apel o przejrzysty proces decyzyjny

43. Uroczyście wzywa Radę Europejską i różne składy Rady, by zaangażowały się przed kolejnymi negocjacjami w sprawie WRF w zorganizowany i przejrzysty dialog z władzami lokalnymi i regionalnymi, w pełni wykorzystując Komitet Regionów jako instytucjonalnego przedstawiciela władz szczebla niższego niż krajowy i podmiot ułatwiający wielopoziomowe sprawowanie rządów.

44. Podkreśla, że współpraca transgraniczna, ponadnarodowa i międzyregionalna jest jednym z kamieni węgielnych europejskiej integracji, dlatego należy jej poświęcić co najmniej tyle samo uwagi co obecnie i zapewnić wystarczającą elastyczność w jej wdrażaniu.

45. Zobowiązuje się do wspierania ściślejszej współpracy z Parlamentem Europejskim w zakresie jego stałych wysiłków na rzecz zwiększenia przejrzystości i inkluzywności negocjacji.

46. Zwraca uwagę na wspólny apel #CohesionAlliance z marca 2024 r. dotyczący „odnowionej polityki spójności po 2027 r., która nie pomija nikogo", i wzywa ogół społeczeństwa, związki zawodowe, przedsiębiorstwa oraz organizacje pozarządowe i organizacje społeczeństwa obywatelskiego do podpisania go w celu wspólnego zabezpieczenia takich WRF na okres po 2027 r., które nie pozostawiają nikogo w tyle ([10]).

47. Zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu, polskiej i duńskiej prezydencji Rady UE oraz przewodniczącemu Rady Europejskiej.

Bruksela, dnia 15 maja 2025 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Regionów
Kata TÜTTŐ

([10]) https://dyn.cor.europa.eu/cohesionalliancejointcallpl/.